



**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍZPRÁVA

Čj. ČŠIP-1193/22-P

Název	Střední škola, Bor, Plzeňská 231
Sídlo	Plzeňská 231, 348 02 Bor
E-mail	reditel@ssbor.cz
IČO	00077879
Identifikátor	600009963
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeňka Valečková
Zřizovatel	Plzeňský kraj
Místa inspekční činnosti	Plzeňská 231, Bor Strážská 441 a 483 Bor
Inspekční činnost na místě	14. – 16. 12. 2022

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Střední škola, Bor (dále „škola“) vykonává činnost střední školy a školní jídelny. Škola poskytuje vzdělávání ve dvou technických oborech Mechanik opravář motorových vozidel,

Opravář zemědělských strojů, v oboru Kuchař-číšník a v navazujícím nástavbovém studiu Podnikání. Vzdělávání poskytuje na adresách Plzeňská 231, kde sídlí vedení školy a je soustředěna teoretická výuka, a Strážská 441 a 483, kde je realizován odborný výcvik.

V době inspekce škola vzdělávala ve 12 třídách 198 žáků. Škola eviduje 11 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) a 22 s odlišným mateřským jazykem. Z 27 zapsaných žáků maturitního oboru Podnikání jsou na základě jejich žádosti a rozhodnutí ředitelky školy dva vzdělávání dle individuálních vzdělávacích plánů. Naplněnost školy je 49 %.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) aktualizovala v roce 2021 strategický plán rozvoje školy. Velkou část původně vytyčených záměrů, např. zlepšení materiálních a bezpečnostních podmínek, další zkvalitnění spolupráce s firmami či propojování teoretické a praktické výuky, se dařilo realizovat. Nedaří se zajistit stabilní personální podmínky a snižovat neúspěšnost žáků v průběhu a při ukončování vzdělávání. Na základě prováděné analýzy výsledků žáků přijala ředitelka opatření pouze ve formě doučování, popř. individuálních konzultací. Tato opatření se nejeví jako dostatečně účinná.

Kontrolní činnost vedení školy je vykonávána nejčastěji formou hospitací zaměřených především na stavbu hodiny a na soulad učiva s výstupy ve školních vzdělávacích programech. Vzhledem k velikosti školy a málo početnému sboru, byl zvolen model odborných garantů jednotlivých oborů, kteří řeší zejména potřebné organizační záležitosti. Možnost hospitací ze strany těchto garantů a vzájemných hospitací učitelů jako jedné z forem pedagogické spolupráce škola nevyužívá. Pozornost není dostatečně věnována efektivním vzdělávacím strategiím či opatřením ke zlepšení výsledků vzdělávání.

Pedagogický sbor je převážně odborně kvalifikovaný. Proces uvádění začínajících učitelů a jejich postupného zapojování do dalších činností školy je funkční. Osobní rozvoj pedagogů podporuje spolupráce se sociálními partnery. Výběr vzdělávacích akcí je zaměřen především na podporu rozvoje odborných kompetencí pedagogů či společné vzdělávání, v oblasti aktivizujících forem a metod výuky se ovšem vyučující vzdělávají minimálně.

Vedení školy průběžně zlepšuje stav materiálně technického zázemí odborných učeben i dílen odborného výcviku a snaží se zajišťovat v daných podmínkách kvalitní materiálně technickou základnu pro všechny vyučované obory vzdělání. Dovybavování probíhá koncepčně a pořizované technologie na sebe účelně navazují. Technické vybavení, uspořádání výukových prostor, instalace stacionárních strojů a zařízení vyhovuje jak po stránce didaktické, tak po stránkách organizace a bezpečnosti práce. Volba vhodných prostředků a celková organizace tak přispívá k efektivnímu zapojení žáků a maximálnímu využití času daného vyučovací hodinou.

Zapojování školy do dalších projektových aktivit a fungující doplňková činnost obohacuje vzdělávací nabídku žáků a napomáhá k naplnění cílů školních vzdělávacích programů.

Podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví jsou upraveny ve vnitřních předpisech. Žáci jsou na začátku školního roku i v jeho průběhu poučováni o pravidlech bezpečného chování. Školní budovy byly v průběhu inspekční činnosti zabezpečeny proti vniknutí neoprávněných osob.

V rámci hmotného zabezpečení škola zajišťuje školní stravování pro své žáky a zaměstnance ve vlastní školní jídelně, kde současně probíhá odborný výcvik v oboru Kuchař-číšník.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve vztahu žáků k učiteli a mezi žáky panovala v průběhu hodin příjemná atmosféra. V teoretické výuce přetrvává výrazný výskyt frontální výuky s dominantní rolí učitele, v užitých vyučovacích metodách byli aktivní především učitelé, méně již žáci. Všichni žáci plnili stejné typy úkolů nebo příkladů, s ohledem na žáky se SVP a cizince nebyla využívána diferenciace výuky. Závěry hodin nebyly směrovány ke shrnutí učiva a evaluaci, více než dvě třetiny vyučovacích hodin učitelé zhodnotili jen formálně nebo vůbec. Učitelé vedou jen klasifikaci známkami, není rozvíjeno formativní hodnocení a k dalšímu pokroku v učení nejsou v hodinách nabízeny aktivity, které odpovídají očekávanému nejbližšímu vývoji žáka.

Ve výuce anglického, německého a českého jazyka žáci dodržovali nastavená pravidla, do předkládaných aktivit se ukázněně zapojovali, pracovali dle pokynů. Struktura výuky většinově vyplývala ze správně stanoveného vzdělávacího cíle, v řadě hodin byli žáci pro zadávané činnosti motivováni podnětností obsahu. Příležitosti pro rozvíjení komunikativní kompetence či spolupráce mezi žáky nebyly vždy využity. Přínos výuky cizích jazyků závisel na pedagogické erudovanosti vyučujících. Produktivní hodiny, nebo alespoň jejich části se vyznačovaly vysokou mírou aktivity žáků a rovnoměrným nácvikem řečových dovedností a procvičováním jazykových prostředků. Jazyková obtížnost části materiálů používaných během výuky anglického jazyka v nástavbovém maturitním oboru byla výrazně nižší, než je stanovena úroveň státní maturitní zkoušky. Výuka českého jazyka účinně směřovala k osvojení vybraných pravopisných jevů a rozboru cvičného literárního textu pro ústní část maturitní zkoušky především na základě frontální formy práce. Žáci byli celkově v malé míře vedeni k vyhodnocování dosaženého cíle vzdělávání, vlastního učiněného pokroku či k hodnocení své práce podle známých kritérií.

Výuku všeobecně vzdělávacích předmětů z přírodovědné oblasti ovlivnila rozdílná úroveň pedagogických zkušeností učitelů. Převažovala nepříliš efektivní frontální výuka zaměřená na vysvětlování, které se většinou omezovalo na obrázky a texty prezentované pomocí dataprojektoru, případně na sledování v učebnicích nebo výukových textech, a na opakování a procvičování učiva. Učitelům se pouze částečně dařilo do výuky žáky zapojit. Výuka postrádala jakékoliv aktivizační prvky a její jednotvárnost vedla k pasivitě žáků. Stejný typ zařazovaných činností, absence diferencovaných úkolů s ohledem na vzdělávací potřeby žáků i chybějící zpětná vazba o úrovni osvojení probíraných jevů snižovala účinnost vzdělávacího procesu. Stanovený vzdělávací cíl nebyl v některých sledovaných hodinách splněn, a to především z důvodu pomalého pracovního tempa, menší aktivity a celkové nižší úrovně vědomostí žáků. Individuální podpora zohledňující vzdělávací potřeby žáků nebyla ve výuce patrná. Žáci měli jen ojediněle prostor pro prezentaci výsledků a posilování svých komunikativních dovedností. V některých hodinách učitelé prezentovali celý postup, žáci pasivně přihlíželi výkladu a následně postup k dosažení výsledku jen opsali. Někdy žáci jednoslovň reagovali na otázky. Výuka nebyla účelně podpořena dostupnou moderní didaktickou technikou, ojediněle byla využita pouze k prezentaci učiva, které žáci přepisovali do sešitu. Žáci nebyli vedeni k uplatnění získaných vědomostí při řešení problému či úkolu, nebyli vhodně podněcováni k aktivitě, ke komunikaci ani ke kooperativnímu učení. V žádné ze sledovaných hodin nevyhledávali informace a ani s nimi účelně nepracovali.

Výuka odborných ekonomických předmětů (ekonomika a právo) byla vedena věcně správně, převážně frontálním způsobem. Její těžiště bylo v aktivitě učitele, který byl nositelem informací formou výkladu, případně vysvětlování. Žáci se zapojovali do procesu vzdělávání spíše ojediněle, pouze plnili zadání úkoly. Ve struktuře některých hodin bylo možné jen

obtížně identifikovat cíl vzdělávání, protože učitelé v těchto hodinách většinou pracovali spíše s tématem, a tak ani v závěru vyučovacích hodin neověřovali naplnění stanovených cílů.

Sledované vyučovací hodiny teoretických odborných předmětů byly většinou dobře připraveny. Pouze jedna z navštívených hodin působila chaoticky a postrádala požadovanou strukturu. V hodině se projevovala menší efektivita využití časového fondu vyučovací hodiny. V ostatních hodinách byly dodržovány didaktické zásady, byl zcela jasně stanoven cíl hodiny a v závěru proběhlo shrnutí učiva a interaktivní opakování. Vhodně byly zařazovány praktické ukázky, modely, příklady z praxe a odkazy na odbornou literaturu. Žáci byli vedeni k používání správné terminologie, logicky navazujících operací a postupů. Je znatelné, že pedagogičtí pracovníci využívají dostupné metodické podpory, čímž vznikají například pracovní listy, databanky úloh, žákovská portfolia. Významným kladem výuky odborných předmětů bylo zdařilé propojování probíraného učiva s reálnými příklady z praxe.

Průběh odborného výcviku sledovaný na vybraném pracovišti pro obory vzdělání Mechanik opravář motorových vozidel a Opravář zemědělských strojů měl odpovídající odbornou úroveň. Žáci plnili úkoly většinou na vozidlech zákazníků formou produktivní práce. Rozsah pracovních činností, kvalita nástrojů a přístrojů a schopnost žáků pracovat ve skupině i samostatně byly na odpovídající úrovni. Z přímého pozorování bylo patrné, že si žáci při získávání odborných dovedností systematicky osvojují technologické postupy nezbytné pro zdárné uplatnění v budoucí praxi. Odborný výcvík oboru vzdělání Kuchař-číšník byl sledován na pracovišti ve školní jídelně, kde se žáci podíleli na přípravě pokrmů. Patrné bylo, že si žáci při získávání odborných dovedností systematicky osvojují technologické postupy a normy nezbytné pro zdárné uplatnění v budoucí praxi. Nebylo zaznamenáno porušení bezpečnostních nebo hygienických předpisů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pravidla pro průběžné i celkové hodnocení výsledků vzdělávání jsou srozumitelně nastavena ve školním rádu a jsou dodržována. Informace o výsledcích vzdělávání jsou zákoným zástupcům přístupné v elektronické databázi a při konzultačních dnech. Ke zjišťování výsledků vzdělávání žáků je využíváno zejména písemné a ústní zkoušení, hodnoceny jsou domácí úkoly, aktivita žáka a dovednosti při praktické výuce. Využitelnou zpětnou vazbu získává škola i od spolupracujících firem, u kterých žáci absolvují praktické vyučování. Vedení školy sleduje dosahované výsledky vzdělávání na úrovni tříd i jednotlivců v rámci čtvrtletních jednání pedagogické rady. Podle zápisů není prokazatelně projednávána absence žáků v průběhu vzdělávání, není prováděn rozbor příčin vysoké a neomluvené absence žáků. Nejsou zaznamenána ani konkrétní opatření přijímaná školou např. v případě zhoršení prospěchu nebo zvýšení absenze žáka. Sledována je rovněž úspěšnost žáků při ukončování vzdělávání maturitní a závěrečnou zkouškou. Ze záznamů vyplývá, že převažuje summarizace nad analýzou výsledků, nastavením účinných opatření a jejich následným vyhodnocením.

Školní poradenské pracoviště se dostatečně nevěnuje identifikaci žáků ohrožených školní neúspěšností. Neúspěšnost žáků se snaží eliminovat především na základě spolupráce se zákonými zástupci. V mnoha případech však naráží nejen na jejich nezájem, ale i na nezájem žáků, které se nedáří motivovat pro úspěšné zvládání školních povinností a docházku do školy. V případech neomluvené či vysoké absenze škola přistupuje k projednání s žákem a zákoným zástupcem nebo ve výchovné komisi. Výstupem je návrh individuálních opatření (např. konzultace, doučování), která nejsou vždy účinná. Poradenské

služby školy nejsou nastaveny zcela efektivně. Výchovná poradkyně zajišťuje řadu činností např. jednání se žáky, rodiči, seznámení pedagogů s doporučeními školských poradenských zařízení, jejichž naplnění je však ponecháno na zodpovědnosti konkrétních vyučujících. Některá doporučení jsou respektována částečně. Při výuce byly formy a metody zohledněny a podpora názornosti zaznamenány ojediněle. Poskytování podpůrných opatření je zatím vyhodnocováno formálně.

K rozvoji prosociálních vztahů ve třídě a k přirozené adaptaci přispívají adaptační výjezdy žáků všech prvních ročníků a třídnické hodiny. Ve snaze řešit problémy, ale zejména jim předcházet, nabízí škola různorodé aktivity (např. divadelní a filmová představení, besedy). Chybí však následné operativní řešení vzniklých problémů a problémového chování žáků.

Školní neúspěšnost žáků je výrazně ovlivněna vysokou absencí. Škola se potýká s vysokým počtem zameškaných hodin, v průměru 197 hodin na žáka, z nich připadá průměrně na jednoho žáka 16,8 neomluvených hodin, tj. 8,5 %. Opatření ve formě jednání výchovných komisí, spolupráce s dalšími orgány, důsledného postihu podle školního řádu (kázeňská opatření, podmíněné vyloučení) či hodnocení chování sníženým stupněm z chování (17 % žáků) jsou většinou neúčinná.

Škola se vyznačuje značnou mírou fluktuace žáků. Podíl žáků, kteří ve škole zahájí vzdělávání a úspěšně jej v daném oboru dokončí závěrečnou či maturitní zkouškou, je nízký. Nejnižší míru efektivity vykazuje obor vzdělání Podnikání.

Partnerské vztahy, zejména v oblasti praktického vyučování, podporují dosahování dobrých výsledků vzdělávání. Významným partnerem jsou firmy, na jejichž pracovištích je pod vedením instruktorů realizován odborný výcvik, v rámci, kterého jsou rozvíjeny odborné kompetence žáků s cílem získání potřebných praktických dovedností a návyků v souladu s profilem absolventa a s osnovami odborného výcviku a v návaznosti na teoretické odborné předměty. Systematická je spolupráce i s profesními svazy umožňující zkvalitňovat činnost školy zejména v oblasti odborného vzdělávání. Škola zvyšuje uplatnitelnost svých absolventů na trhu práce získáním odborné kvalifikace svářeče či jiných osvědčení. Za účelem zvýšení zájmu žáků o studovaný obor a propojení teorie s praxí organizuje množství odborných exkurzí, které doplňují odborné vzdělávání.

Škola se prezentuje vhodným způsobem na veřejnosti a vytváří motivační prostředí podporováním účasti žáků v odborně zaměřených soutěžích. Úspěchy žáků v soutěžích na regionální i celorepublikové úrovni dokládají velmi dobrou míru získaných odborných dovedností a znalostí.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2017 vzrostl počet žáků o 42.
- Byla jmenována zástupkyně ředitele pro teoretické vyučování.
- Přetrvávají problémy se stabilizací pedagogického sboru.

Silné stránky

- Významným prvkem posilujícím kvalitu vzdělávání je trvalá spolupráce školy s externími partnery, což umožňuje žákům získávat potřebné kompetence v reálném pracovním prostředí.
- Důraz kladený na těsné propojení teorie a praxe vyučovaných oborů vytváří velmi dobré předpoklady pro přímé uplatnění absolventů na trhu práce.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Není realizován účinný systém analýzy výsledků žáků ohrožených školní neúspěšnosti s následnými opatřeními a kontrolou jejich účinnosti.
- V oblasti vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků a přijímání účinných opatření není činnost pedagogické rady efektivní.
- V teoretické výuce převažují formy a metody práce, které nepodněcují aktivitu žáků, nezvyšují jejich motivaci k učení a k dosahování lepších výsledků, téměř není využívána diferenciace výuky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zpracovat opatření, která povedou ke zkvalitňování průběhu a výsledků vzdělávání žáků a ke snižování jejich neúspěšnosti ve vzdělávání.
- Zkvalitnit systémovou práci vedení školy v oblasti řízení pedagogických procesů (např. využít výsledky hospitační činnosti ke zkvalitnění výuky, zefektivnit činnost pedagogické rady).
- Zaměřit další vzdělávání pedagogů na formy hodnocení, efektivní metody a formy výuky a jejich následné využívání ve výuce.
- Důsledně diferencovat výuku s ohledem na individuální vzdělávací potřeby žáků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přjmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina vydaná Plzeňským krajem účinná od 1. prosince 2001 včetně dodatků č. 1 – 17
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitelky Střední školy Bor, Plzeňská 231, ze dne 30. dubna 2012, č. j. ŠMS/pers./29/12 s účinností od 1. srpna 2012, včetně dodatku ke jmenování (změna jmenování na dobu neurčitou)
3. Osvědčení Krajského centra vzdělávání a jazykové školy, Plzeň o absolvování studia pro ředitele škol a školských zařízení ze dne 6. března 2012
4. Školní vzdělávací programy pro obory vzdělání Mechanik opravář motorových vozidel, Opravář zemědělských strojů, Kuchař-číšník, Podnikání platné v tomto školním roce
5. Školní řád platný ve školním roce 2022/2023
6. Strategický plán rozvoje školy SŠ Bor na období 2021/2022 až 2023/2024
7. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2021/2022
8. Záznamy z pedagogické rady a provozní porady za školní roky 2021/2022 a 2022/2023
9. Dlouhodobý plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků schválený 31. 8. 2022, včetně plánu na školní rok 2022/2023
10. Dokumentace školního poradenského pracoviště pro školní rok 2022/2023 (program poradenských služeb, plán práce výchovného poradce, spisy žáků, doporučení školských poradenských zařízení, minimální preventivní program)
11. Výkaz o střední škole M8 podle stavu k 30. 9. 2022
12. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023
13. Matrika vedená v elektronické podobě
14. Podklady ke kvalifikaci pedagogů – náhodný výběr

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnsi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

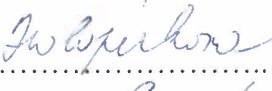
Ing. Drahuše Šefčíková, školní
inspektorka, vedoucí inspekčního týmu


.....

Mgr. Alena Tomcová, školní inspektorka


.....

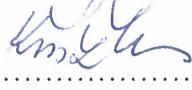
Mgr. Petra Holopírková, kontrolní
pracovnice


.....

Mgr. Josef Ležal, odborník pro technické
obory


.....

Mgr. Jitka Křížková, MBA, odborník pro
přírodovědné předměty


.....

V Plzni .. 